

PROVA D'ACCÉS A LA UNIVERSITAT PER A MAJORS DE 25 ANYS

Assignatura **FILOSOFIA**

Convocatòria **2009-10**

Barem

60 minuts

L'alumne ha d'elegir UNA de les dues opcions següents

OPCIÓ A

Text

Capítol 10. *Els que afirmen que l'existència de Déu és evident*

Qualsevol dissertació que es dirigisca a provar que Déu existeix els sembla supèrflua als qui afirmen que l'existència de Déu és evident per si mateixa, de manera que no val a pensar en el contrari. És impossible, per això, demostrar l'existència de Déu.

Heus ací les raons que sostenen aquesta opinió: es diu evident per si mateix el que es comprèn només que coneguem els seus termes. Així, una vegada sabut el que és tot i el que és part, en l'acte es coneix que el tot és major que qualsevol de les seues parts. I això mateix succeeix quan afirmem que Déu existeix. Perquè entenem en el terme Déu l'ésser tal, que no se'n pot pensar cap de major. Aquest concepte es forma en l'enteniment del que sent i entén el nom de Déu, de manera que, necessàriament, Déu existeix almenys en l'enteniment. Però Déu no pot existir només en l'enteniment, perquè més és existir en l'enteniment i en la realitat que només en l'enteniment. I Déu és tal, que no pot haver-n'hi de major, com prova la seua mateixa definició. Per tant, que Déu existeix és evident per si mateix, com s'intueix del significat del seu nom.

Es pot concebre com a existent el que és impossible de concebre sense existència, i aquest ésser és evidentment major que el que es pot concebre sense existència. Es podria pensar, per tant, en algun ésser major que Déu si Ell es poguera concebre sense existència; cosa que és contrària a la seua definició. L'existència de Déu és, doncs, evident per si mateixa.

És necessari que siguem evidents per si mateixes les proposicions en què s'afirma l'idèntic de si mateix: «l'home és home»; i també aquelles que el predicat està inclòs en la definició del subjecte, com «l'home és animal». Ara bé, entre les moltes coses que podem afirmar de Déu, la principal és que la seua existència és la seua essència, com més endavant direm (c. 22), identificant-se la contestació a les preguntes «què és, si és». Quan diem, per tant, «Déu existeix», o el predicat és idèntic al subjecte o, almenys, està inclòs en la seua definició. Per tant, l'existència de Déu és evident per si mateixa.

Es coneixen per si mateixes les coses que són evidents naturalment; no és, doncs, per esforç d'investigació com s'hi arriba. És així que l'existència de Déu és coneguda naturalment, perquè el desig de l'home tendeix naturalment cap a Déu, com la seua última finalitat (1. 3, c. 25). Per tant, que Déu existeix és evident per si mateix.

Necessàriament és evident per si mateix allò que ens permet conèixer la resta, i això ocorre amb Déu. Perquè així com la llum del sol és principi de tota percepció visible, així la llum divina ho és de tot coneixement intel·lectual, ja que en Déu es troba en grau màxim la primera llum intel·ligible. És necessari, per tant, que siga evident per si mateixa l'existència de Déu.

Per totes aquestes raons i altres de semblants opinen alguns que l'existència de Déu és d'evidència immediata, sense que es pugui pensar el contrari.

TOMÁS DE AQUINO, *La suma contra los gentiles*, edició d'Ángel Álvarez, Madrid, Alianza, 1998, pàg.59-60.

Qüestions

1. Comentari de text (amb un valor màxim de 7 punts):
TEMA: « La racionalització de la fe »

Per a fer el comentari s'han de seguir certs criteris d'anàlisi. Ací se'n suggereix un, entre altres possibles:

- Introducció: localització del tema o assumpte principal que es tracta en el text (màxim 1 punt)
- Presentació del context històric: circumstàncies socials, polítiques, científiques... de l'època en la qual escriu l'autor (màxim 1 punt)
- Context polèmic en el qual s'insereix el text, per contraposició a altres autors, o des de la perspectiva del mateix autor, antecedents i influències... (màxim 0,5 punts)
- EXPOSICIÓ DEL TEMA (màxim 4 punts)
- Conclusions, projecció de les qüestions plantejades en l'actualitat... (màxim 0,5)

2. Qüestionari (amb un valor màxim de 3 punts)

Termes del text:

- a) Expliqueu els termes *essència* i *existència* en el text (0,75 punts)
- b) Reconstruiu l'«argument ontològic» del text (0,75 punts)

Termes fora del text:

- c) Significat institucional del terme *escolàstica* (0,75 punts)
- d) Significat filosòfic de *necessari/contingent* (0,75 punts)

OPCIÓ B

Text

Després, quan vaig examinar amb atenció el que jo era i vaig veure que podia fingir que no tenia cap cos i que no hi havia cap món ni cap lloc en el qual jo em trobara, però que no podia fingir per això que no era res, i que, per contra, d'això mateix que pensava de dubtar de la veritat de les altres coses, es deduí molt evidentment i certament que jo era, mentre que, si haguera tan sols deixat de pensar, encara que tota la resta del que havia imaginat haguera sigut veritat, no tenia cap raó per a creure que jo fóra, vaig conèixer per això que jo era una substància que té com a essència o naturalesa pensar i que, per a ser, no necessita cap lloc ni depèn de cap cosa material. De manera que aquest jo, és a dir, l'ànima per la qual sóc el que sóc, és completament diferent del cos, i fins i tot més fàcil de conèixer que el mateix cos i que, encara que aquest no fóra, (l'ànima), no deixaria de cap manera de ser tot el que és.

Després d'això, vaig considerar en general què és exigible a una proposició perquè siga veritable i certa, perquè, com que acabava de trobar-ne una que sabia que ho era, vaig pensar que havia de saber també en què consisteix aquesta certesa. I havent observat que no hi ha res en aquesta (proposició): «jo pense, per tant, jo sóc», que m'assegure que dic la veritat, sinó que veig molt clarament que per a pensar és necessari ser, vaig considerar que podia assumir com a regla general que les coses que nosaltres concebem molt clarament i distintament són totes veritables; però que hi ha només alguna dificultat per a advertir bé quines són les que nosaltres concebem distintament. DESCARTES, *Discurso del Método*, IV part, edició d'H. Arnau i J.M. Gutiérrez, Madrid, Alhambra Longman, 1997, pàg.70-71. [traducció]

Qüestions

1. Comentari de text (amb un valor màxim de 7 punts):

TEMA: « El *cogito* cartesià»

Per a fer el comentari s'han de seguir certs criteris d'anàlisi. Ací se'n suggereix un, entre altres possibles:

- Introducció: localització del tema o assumpte principal que es tracta en el text (màxim 1 punt)
- Presentació del context històric: circumstàncies socials, polítiques, científiques... de l'època en la qual escriu l'autor (màxim 1 punt)
- Context polèmic en el qual s'inserix el text, per contraposició a altres autors, o des de la perspectiva del mateix autor, antecedents i influències... (màxim 0,5 punts)
- EXPOSICIÓ DEL TEMA (màxim 4 punts)
- Conclusions, projecció de les qüestions plantejades en l'actualitat... (màxim 0,5)

2. Qüestionari (amb un valor màxim de 3 punts)

Termes del text:

a) Definició de *ànima* i *cos* en Descartes (0,75 punts)

b) Per què Descartes conclou aquest paràgraf afirmant la regla general: “que les coses que nosaltres concebem molt clarament i distintament són totes veritables”? (0,75 punts)

Termes fora del text:

c) Expliqueu el concepte cartesià *dualisme antropològic* (0,75 punts)

d) Significat del terme *mecanicisme* en Descartes (0,75 punts)